ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
Кафедра публічного управління та адміністрування

Потапенко Андрій Олександрович

ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО ЯК ФАКТОР МОДЕРНІЗАЦІЇ СФЕРИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Спеціальність:281 Публічне управління та адміністрування

АВТОРЕФЕРАТ

магістерської роботи на здобуття наукового ступеня
магістра публічного управління

Миколаїв – 2020

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Сфера охорони здоров'я є однією з ключових галузей розвитку і соціальної стійкості держави, саме від неї залежить якість життя населення, його задоволеність керівництвом країни. За роки існування вітчизняної системи охорони здоров'я, в ній накопичилося безліч проблем: відсутність сучасного обладнання та інформаційних технологій, низький рівень матеріально-технічного оснащення, недостатнє бюджетне фінансування, вкрай погана якість надання медичних послуг, відсутність кваліфікованих і досвідчених управлінців в керівництві та багато іншого. Галузь потребує системного реформування, оптимізації фінансово-економічних джерел, підвищенні якості управління галуззю, застосуванні сучасних технологій менеджменту.

Найбільш ефективним механізмом залучення приватного капіталу в соціально значущі галузі сучасної економіки, розвиток інфраструктури та підвищення конкурентоспроможності регіону визнано державно-приватне партнерство. Феномен державно-приватного партнерства являє собою оформлену інституційну систему взаємовідносин між державою і приватним бізнесом, в рамках якої реалізуються суспільно важливі проекти з державною перевагою, засновані на розподілі повноважень, фінансових витрат, ризиків і відповідальності кожної зі сторін.

На сьогодні реалізується безліч програм щодо взаємодії державного і приватного секторів. Наприклад, в країнах-членах ЄС державно-приватне партнерство відіграє важливу роль з точки зору забезпечення безпеки здоров'я населення від таких загроз, як пандемії, інфекційні захворювання. А це передбачає розробку відповідних заходів у сфері попередження та готовності реагування в разі виникнення таких загроз, що за умов сьогодення є вкрай актуальним. Виконання цього завдання вимагає формування стійких, ефективних партнерських взаємовідносин держави з промисловістю та некомерційними організаціями. Кожна сторона вносить свій внесок. Державний сектор, зі свого боку, може забезпечити підтримку наукових досліджень та взяти участь у фінансуванні.

У всьому світі державно-приватне партнерство широко використовується для вирішення складних завдань в соціально-значущих сферах (в тому числі в охороні здоров'я) як на національному, так і міжнародному рівні. Адже, як правило, це вимагає значних фінансових і нефінансових інвестицій. Тому видається актуальним дослідити механізми державно-приватного партнерства, його місця в системі охорони здоров’я (особливо за умов сьогодення), а також виявити перспективні напрями його подальшого розвитку.

Ступінь розробленості наукової проблеми характеризується недостатньою кількістю досліджень щодо питання застосування механізмів державно-приватного партнерства для розвитку інфраструктури охорони здоров'я. Теоретичні підходи до державно-приватного партнерства в зарубіжній літератури представлені системою поглядів таких зарубіжних вчених, як: А. Алпатов, Е. Безрукова, М. Бергер, П. Бургер, Дж. Делмон, А. Степлтон та ін. В ході проведення дослідження були вивчені теоретичні та методологічні основи розвитку державно-приватного партнерства, що містяться в роботах наступних вітчизняних дослідників: М. Воробйової, В. Абашкіна, І. Ільїна, Е. Плісецька, Л. Шеховцева тощо.

Для впровадження державно-приватного партнерства в сферу охорони здоров’я важливі дослідження з питань державного регулювання економіки, її сфер і галузей,

створення інноваційних моделей розвитку соціальної сфери, формування організаційно-економічних механізмів управління сферою охорони здоров’я та систем додаткового фінансування сфери охорони здоров'я, серед яких відомі зарубіжні вчені: В. Варнавський, О. Сизова, Ф. Кейнс, А. Сміт, І. Шумпетер, Л. Ерхард, Л. Рошаль тощо.

Незважаючи на вагомий внесок досліджень певних авторів, у вітчизняній науковій літературі публікується недостатньо матеріалів щодо створення та впровадження дієвих механізмів державно-приватного партнерства для подальшого розвитку охорони здоров'я.

Нормативною основою дослідження є положення та норми Основного Закону України, законів, підзаконних нормативно-правових актів, постанов КМУ, які є нормативно-правовими основами функціонування механізмів державно-приватного партнерства.

Емпіричну базу дослідження склали дані статистичних досліджень, що характеризують розвиток державно-приватного партнерства за кордоном та в Україні, доповіді Всесвітньої організації охорони здоров'я, вітчизняні та міжнародні законодавчі та нормативні акти, документи вітчизняних та зарубіжних медичних компаній, що регулюють здійснення державно-приватного партнерства, матеріали науково-практичних конференцій, а також інша інформація, опублікована в періодичній пресі та в системі Інтернет.

Об'єкт дослідження – є соціально-економічні, правові та організаційно-управлінські взаємовідносини між державними органами і власниками приватного бізнесу в рамках реалізації пріоритетних проектів розвитку сфери охорони здоров’я з використанням форми ДПП.

Предмет дослідження – інфраструктура охорони здоров'я, її розвиток та регулювання при використанні механізмів державно-приватного партнерства.

Метою дослідження – є комплексний аналіз особливостей застосування державно-приватного партнерства в сфері охорони здоров'я і розробка методичних рекомендацій, спрямованих на вдосконалення механізму державно-приватного партнерства.

Для досягнення поставленої мети, були вирішені наступні **завдання:**

– розкрити сутність поняття державно-приватного партнерства;

– проаналізувати зарубіжний досвід реалізації механізмів державно-приватного партнерства;

– охарактеризувати особливості вітчизняного використання механізмів державно-приватного партнерства в сфері охорони здоров’я;

– сформулювати рекомендації щодо вдосконалення механізмів реалізації державно-приватного партнерства з метою підвищення якості охорони здоров'я.

Методи дослідження. Методологічну основу дослідження представлено загальними та спеціальними науковими методами. Серед загальних наукових методів можемо виділити: аналіз та синтез, дедукцію й індукцію. Спеціальні методи представлені: експертними методами, методами макроекономічного, економіко-статистичного, фінансово-економічного, організаційно-функціонального, порівняльного аналізу, а також економіко-математичними методами. На їх основі було розроблено єдиний понятійний апарат з однаковим підходом щодо термінології; здійснено систематизацію законодавчо-правової бази; створено систему оцінки всіх потенційних проектів державно-приватного партнерства та їх рейтингування з метою визначення соціальної значущості та економічних ризиків таких проектів.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що автор обґрунтував теоретичні положення та розробив перспективні напрямки розвитку державно-приватного партнерства, а також систематизовано та розширено перелік форм державно-приватного партнерства, що застосовуються на сьогодні у вітчизняній охороні здоров'я, за допомогою включення форми участі приватних медичних організацій до реалізації державних програм і форми взаємодії держави з некомерційними організаціями з метою надання допомоги населенню.

вперше

обґрунтовано положення про те, що державно-приватне партнерство в сучасних умовах змішаної економіки виступає універсальною формою (інститутом), що дозволяє забезпечити максимальний інвестиційний ефект під час реалізації соціально значущих проектів на різних рівнях економіки у сфері охорони здоров’я;

удосконалено

твердження про роль державно-приватного партнерства в здійсненні ефективного фінансування інноваційного розвитку та форми партнерства держави і приватного капіталу в інноваційній сфері;

дістало подальшого розвитку

теза про необхідність більш ефективного використання при реалізації проектів ДПП потенціалу як вітчизняного, так і міжнародного медичного ринку.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що впровадження розроблених рекомендацій щодо вдосконалення механізму державно-приватного партнерства дозволить якісно підвищити рівень медичного обслуговування населення в масштабі всієї країни, а також дозволить знизити високий рівень збитковості за медичної сфери. Результати дослідження можуть використовуватися в навчальному процесі для студентів різних спеціальностей при читанні курсів «Державна політика здоровязбереження», «Державне управління», «Публічна політика в сфері охорони здоров’я» тощо.

Структура та обсяг роботи. Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи складає 94 сторінки, із них 75 сторінок основного тексту.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність теми, сформульовано мету та основні завдання, об’єкт і предмет, методи дослідження, здійснено висвітлення наукової новизни, практичного значення виконаного дослідження. Наведено результати апробації основних положень та особистий внесок автора дослідження.

У першому розділі «*Теоретичні основи вивчення особливостей розвитку державно-приватного партнерства*» висвітлено теоретичні підходи в дослідженні реалізації медичної реформи в Україні, охарактеризовано особливості впровадження нововведень медичної реформи та досліджено особливості формування механізмів ДПП.

Підрозділ 1.1. «Державно-приватне партнерство: поняття та сутність» присвячений теоретичному аспекту дослідження даного питання.

Встановлено, що у сучасній науковій думці існує кілька точок зору щодо питання тлумачення державно-приватного партнерства як базисного поняття. Досить повно розглянуто теоретичний аспект, що включає в себе положення цивільного права і процесу.

Однак, практика застосування державно-приватного партнерства в окремих категоріях суспільних взаємовідносин досліджена без урахування економічної, політичної та правової специфіки даної сфери. Так, в подальшому буде розглянуто питання практичного застосування державно-приватного партнерства при взаємодії суб'єктів підприємництва між собою і державними органами в області розвитку системи охорони здоров'я.

У підрозділі 1.2. «Розвиток системи охорони здоров'я з використанням механізмів державно-приватного партнерства» розкрито особливості здійснення ДПП в умовах сьогодення.

Доведено, що в даний час, система вітчизняної охорони здоров'я знаходиться в стадії глибокої модернізації, зокрема, реалізується величезна кількість державних регіональних програм з підвищення ефективності та якості надання медичних послуг, доступності медичних організацій для населення, в тому числі й для жителів віддалених районів і сільських поселень. Однак, при приведенні даних програм у виконані, виникає ряд практичних проблем. Так, постає питання протиріччя економічної ефективності необхідності здійснення закупівель дорогого медичного обладнання для малого числа споживачів. Найчастіше держава не в змозі виділити необхідну кількість бюджетних асигнувань через неможливість окупності по причині неефективного управління медичними установами.

Зроблено висновок, що державно-приватне партнерство є перспективним механізмом для поліпшення інфраструктури в сфері охорони здоров'я, а також інструментом для підвищення якості надання медичної допомоги населенню. На світовому рівні ДПП вже давно розвивається і показало свою спроможність у багатьох сферах діяльності. В Україні даний механізм тільки починає свій шлях розвитку і вимагає значних зусиль з боку держави для підвищення її привабливості, оскільки відсутність контролю за ефективністю проектів і недостатня мотивація інвесторів може призвести до уповільнення процесу залучення інвестицій.

У другому розділі *«Аналіз використання механізмів державно-приватного партнерства для розвитку сфери охорони здоров'я»* проаналізовано особливості формування основних механізмів ДПП, висвітлено проблеми функціонування вказаних механізмів у вітчизняної галузі охорони здоров'я, досліджено наявний міжнародний досвід ефективного використання механізмів ДПП.

У підрозділі 2.1. «Аналіз зарубіжного досвіду використання механізмів державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я» вказано, що На сьогодні в світовій практиці інструменти ДПП здебільшого використовуються для здійснення залучення приватних компаній з метою встановлення довгострокового фінансування та управління громадською інфраструктурою за широким спектром ДПП-об'єктів. Здійснення вибору під час початкового напрямку реалізації проектів ДПП залежить саме від рівня економічного та соціального розвитку й пріоритетності завдань певної держави чи окремого регіону. Різновидом форм, видів та сфер застування ДПП відбувається інтегрування їх до універсального інструменту вирішення певного роду завдань довгострокового характеру в контексті різних сфер діяльності – від використання лише інфраструктурних та соціальних проектів загальнодержавного рівня до адаптації та розроблення особливих перспективних технологій для новітніх точок зростання саме там, де розташовано місткий людський капітал та науковий потенціал.

Зроблено висновок, що зарубіжний досвід становить значний інтерес з позиції формування основ концепції розвитку ДПП в охороні здоров'я нашої держави. Важливе

практичне значення тягнуть за собою висновки про високу ефективності спеціалізованої та забезпечувальної моделі ДПП. Їх необхідно враховувати при вдосконаленні нормативної бази, регламентуванні умов реалізації проектів ДПП в нашій країні, а так ж при структуруванні проектів створення і реконструкції об'єктів інфраструктури охорони здоров'я з використанням механізмів державно-приватного партнерства.

У підрозділі 2.2. «Особливості використання механізмів державно-приватного партнерства для розвитку вітчизняної сфери охорони здоров'я» зазначено, що в даний час в Україні здійснюються кардинальні зміни в системі взаємовідносин державного та приватного секторів економіки. Завдяки численним реформ, державний сектор економіки значно знизив свою участь в економіці країни, а приватний бізнес навпаки – збільшив. Вкрай важливою проблемою для органів державної влади є перехід до стратегічного партнерства з приватним бізнесом, формування економічного порядку і системи взаємовідносин, що гарантують майбутнє країни.

Зроблено висновок, що найбільш використовувана модель ДПП в сфері охорони здоров'я в нашій країні – спеціалізована модель. Специфіка розглянутих проектів полягає в значних обсягах фінансових інвестицій, і, відповідно, високій вартості надаваних медичних послуг. Крім того особливої уваги та вирішення потребує ціла низка факторів представлених:

– відсутністю взаємозв'язку між якістю та доступністю медпослуг та видатками щодо їхнього фінансування, а також відсутності належної мотивації медпрацівників до якісної роботи;

– низьким рівнем профілактики й питомої ваги медпослуг, що надаються на рівні первинної медичної та санітарної допомоги;

– нераціональною структурою системи ОЗ (на 100 тис. чол. В Україні припадає 5,6 лікарень, аналогічний показник в країнах ЄС складає 2,6; кількість ліжкомісць у нашій країні – 868 на 100 тис. чол., в країнах ЄС – 644; кількість лікарів на 100 тис. чол. У нас складає 302, в Європі – 261);

– деформацію структури видатків на ОЗ (86 % коштів з бюджету, що виділяються на ОЗ, йдуть виключно на утримання мед закладів та на оплату праці медпрацівників);

– дублюванням медпослуг на різних рівнях надання меддопомоги, відсутністю механізму управління потоками пацієнтів різних рівнів надання медпослуг;

– низьким рівнем самостійності закладів ОЗ під час використання кадрових, фінансових, матеріальних та технічних ресурсів.

Отже, наявні проблеми у вітчизняній сфері ОЗ потребують постійної уваги з боку держави.

У третьому розділі *«Шляхи вдосконалення механізмів державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я»* проаналізовано державну політику регулювання вітчизняних механізмів ДПП, здійснено оцінку ефективності основних заходів підвищення ефективності ДПП, розроблено основні напрями підвищення ефективності ДПП в контексті реалізації медичної реформи.

У підрозділі 3.1. «Особливості подальшого розвитку системи державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я» визначено, що інтеграція сфери охорони здоров'я та приватного капіталу є загальносвітовою тенденцією. Медицина потребує державно-приватного партнерство (ДПП), тому що поодинці держава з її фінансуванням впоратися не зможе. Дисонанс між можливостями державного

фінансування і технологіями, що швидко розвиваються збільшується з кожним днем. Впровадження інноваційних практик лікування, технологічне оснащення клінік, поліпшення якості надання медичної допомоги обумовлюють необхідність залучення приватних інвестицій. Завдання усунення диспропорцій в конкуренції між державними та приватними постачальниками медичних послуг закріплена в Концепції довгострокового соціально-економічного розвитку на період до 2025 року. Однак, незважаючи на реформи охорони здоров'я, громадяни країни здоровішими не стають.

Зроблено висновок, що одними з найбільш раціональних напрямків розвитку ДПП в охороні здоров'я, може стати первинна медико-санітарна допомога (ПМСД), а також високотехнологічна медична допомога. ПМСД не вимагає великих витрат, і перспективно в питанні збільшення приватних мед установ, які працюють в системі ОМС. Досить часто на розвиток високотехнологічної допомоги не вистачає регіонального бюджету, спостерігається дефіцит багатьох видів високотехнологічної меддопомоги, наприклад, центрів променевої терапії, онкології, централізованих лабораторій для дорогих досліджень, саме тому розвиток цих напрямків доцільніше доручити приватному бізнесу.

Таким чином, світова практика ДПП в сфері ОЗ свідчить про позитивні результати в плані створення ряду найбільш успішних і часто використовуваних моделей реалізації проектів ДПП. Однак впровадження механізмів ДПП неможливо без урахування регіональної специфіки організаційної структури, законодавства, інвестиційного клімату. Створення саморегулятивної моделі, розвиток якої буде відбуватися в умовах інтенсивної взаємодії державного і приватного секторів на регіональному рівні, дозволить прискорити розвиток ринку медпослуг, а також буде сприяти формуванню ефективного конкурентного середовища, оптимізації управління фінансовими ресурсами, підвищення якості та збільшення числа послуг, що надаються.

У підрозділі 3.2. «Основні теоретичні та практичні шляхи вдосконалення механізмів державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я» показано, що на сьогодні, в жодній країні світу ще не вдалося створити ідеальної системи ОЗ, а найбільш перспективною для інноваційного розвитку сфери ОЗ залишається збалансована взаємодія двох форм управління: державної і приватної [34, с. 71]. Принципи державно-приватного партнерства активно застосовуються в міжнародній практиці та почали впроваджуватися в нашій країні. Як наслідок, більшість експертів та опитаних звернули особливу увагу саме на такі принципи ДПП, як:

– пріоритетність інтересів держави, тобто держава виступає замовником соціального проекту і визначає основні правила взаємодії з приватним інвестором;

– ефективний розподіл ризиків між сторонами, тобто ризик передається тій стороні, яка може ефективно ним управляти;

– політична підтримка держави, яка є основою для вирішення всіх спірних питань при виконанні проектів ДПП;

– принцип прозорості, тобто суспільство має вільний доступ до інформації про діяльність партнерів, спільні зусилля яких спрямовані на задоволення соціальних потреб;

– рівноправний характер взаємовідносин між сторонами [47].

На нашу думку вказані принципи варто доповнити:

– гарантованість джерел ресурсів партнерів;

– економічна паритетність, тобто спрямованість ресурсів для реалізації проектів ДПП, що забезпечують максимальний економічний або соціальний ефект;

– відповідальність сторін ДПП при дотриманні договірних основ співпраці та досягнення кінцевої мети;

– повнота розкриття інформації про реалізацію і наслідки ДПП [89].

Таким чином, принципи механізму подальшої реалізації ДПП повинні включати:

– рівноправний розподіл ризиків між партнерами;

– економію бюджетних коштів;

– інноваційний розвиток вітчизняної медицини в наданні пацієнтам якісних медичних послуг;

– формування механізму взаємодії держави і бізнес-структур на основі добровільного і взаємодоповнюючого партнерства;

– отримання економічного і соціального ефектів розвиток інноваційних форм проектного менеджменту;

– стимулювання підприємництва і попиту;

– формування дієвої нормативно-правової бази з регулювання взаємовідносин партнерів;

– інформаційне забезпечення суб'єктів ДПП;

– підготовку медичних і управлінських кадрів при реалізації медико-соціальних проектів ДПП;

– забезпечення єдності інтересів партнерів.

Отже, встановлено, що державно-приватне партнерство – це нове явище в економіці, тому обґрунтовано визначити участь держави і бізнесу в надані послуг охорони здоров'я, розподіливши напрямки діяльності в даній сфері. Структурні реформи, які формують довгострокові основи динамічного збалансованого розвитку економіки, сьогодні важливіші ніж зростання.

Зроблено висновок, що державно-приватне партнерство може внести вагомий внесок у вдосконалення системи охорони здоров'я України, за рахунок інвестиційної складової, оптимізації державних витрат, створення умов для технологічного прискорення і стабільного розвитку охорони здоров'я, розширення можливості вибору пацієнтом медичних організацій, що з часом призведе до підвищення якості та доступності медичної допомоги, поліпшення показників здоров'я та якості життя населення.

Підводячи підсумок, відзначимо, що використання ДПП в сфері охорони здоров'я має значний потенціал, реалізація якого залежить від об'єктивних і суб'єктивних факторів. До об'єктивних факторів належать, перш за все, низький рівень добробуту населення. До суб'єктивних факторів, можна віднести слабку законодавчу базу, недолік управлінських кадрів необхідної спеціалізації, недоліки самого інструменту ДПП.

ВИСНОВКИ

Розвиток інфраструктури охорони здоров'я ґрунтується, перш за все, на стані матеріальної бази (медичне обладнання, приміщення). Для дійсно якісного стрибка в розвитку медичної допомоги населенню, необхідні великі капіталовкладення з метою впровадження нових високотехнологічних методик діагностики та лікування. Моральний та фізичний знос медичного обладнання, відсутність перспектив його оновлення – так характеризується сучасний стан інфраструктури охорони здоров'я України.

В результаті проведеного дослідження було зроблено наступні висновки.

1. Одним з найбільш ефективних інструментів інноваційної діяльності, що сприяє динамічному розвитку регіонів практично у всіх напрямках та галузях є державно-приватне партнерство. Даний механізм сприяє ефективній взаємодії держави, бізнесу і суспільства, інтегруючи їх зусилля, враховуючи інтереси кожного з учасників. Форма ДПП виникла в Великобританії в останнє десятиліття двадцятого століття й, іменована як Public Private Partnership, інтерпретувалася як нова концепція залучення приватних ресурсів для ефективного управління державної власністю, контроль яких залишається за державою. На сьогодні цей механізм застосовується в більшості розвинених країн, однак загальновизнана законодавча модель, яка регламентує його, відсутня, так само як відсутній й загальноприйнятий підхід щодо його розуміння та змісту. Однак, все це не забороняє говорити про те, що ДПП в сфері охорони здоров’я – це один з важелів розвитку охорони здоров'я, кінцевою метою якого є задоволення потреби населення в отриманні високоякісних послуг медичної допомоги. Також ДПП в сфері охорони здоров'я по праву можна вважати ефективним механізмом формування цифрової моделі охорони здоров'я, що також є одним із пріоритетів державної політики в сфері охорони здоров'я.

– проаналізувати зарубіжний досвід реалізації механізмів державно-приватного партнерства;

2. Аналіз зарубіжного досвіду застосування механізмів ДПП, дозволив виділити і систематизувати основні форми державно-приватного партнерства, а саме:

– концесійні угоди з будівництва та реконструкції об'єктів інфраструктури охорони здоров'я;

– створення нових приватних медичних установ в рамках угод про соціально-економічне співробітництво з державним партнером;

– реалізація контрактів життєвого циклу поставки та обслуговування складного медичного обладнання;

– передача на аутсорсинг приватному бізнесу функцій щодо транспортного обслуговування швидкої медичної допомоги та інших непрофільних функцій державних медичних установ;

– участь приватних медичних організацій в реалізації програми ОМС;

– взаємодія держави з некомерційними організаціями з метою надання медичної допомоги населенню.

Розглянувши застосовувані у світовій практиці моделі ДПП в охороні здоров'я, прийшли до висновку, що:

– забезпечувальна та спеціалізована моделі, є досить ефективними і можуть бути рекомендовані для впровадження у вітчизняних умовах. Вони дозволяють забезпечити розвиток інфраструктури системи охорони здоров'я із залученням інвестицій, ресурсів і компетенцій приватних партнерів і задовольнити потребу населення в наданні високотехнологічних медичних послуг;

– невдалою для застосування моделлю державно-приватного партнерства в охороні здоров'я є інтегрована модель. Подібні проекти нерідко тягнуть за собою високі ризики через конфлікт інтересів приватного інвестора, що прагне до максимізації вигоди, і державним партнером.

Виходячи з цього, зарубіжний досвід становить значний інтерес з позиції формування основ концепції розвитку ДПП в охороні здоров'я України.

3. Специфіка вітчизняних можливостей використання розглянутих проектів полягає в значних обсягах фінансових інвестицій, і, відповідно, високій вартість надаваних медичних послуг. В ході дослідження були проаналізовані такі проекти ДПП в сфері охорони здоров'я, як: створення центрів гемодіалізу, центрів ПЕТ/КТ досліджень, проекти капітального ремонту і реконструкції лікувальних установ, що дає великий обсяг інформації щодо реалізації проектів у вітчизняній практиці. Даний аналіз показав високу ефективність спеціалізованої моделі ДПП, яка може задовольнити всі потреби в якісному поліпшенні доступності медичних послуг. Основна проблема застосування концесійних угод – низька величина тарифу надання медичних послуг в системі ОМС. Істотні обмеження даної системи знижують зацікавленість приватного партнера в реалізації проектів державно-приватного партнерства в сфері охорони здоров'я. В структурі тарифів ОМС не передбачена складова, що забезпечує зворотність капітальних витрат інвестора. Так само, для надання високотехнологічних медичних послуг виникає необхідність в придбанні відповідного обладнання, яке частіше за все є дорогим. Вирішенням цієї проблеми може стати включення в структуру тарифу ОМС інвестиційної складової для проектів, що реалізуються за допомогою механізмів державно-приватного партнерства (в т.ч. концесійних угод).

– сформулювати рекомендації щодо вдосконалення механізмів реалізації державно-приватного партнерства з метою підвищення якості охорони здоров'я.

4. Управлінські рішення органів державної влади про форми і обсяги участі в державно-приватній взаємодії в сфері охорони здоров'я повинні прийматися виважено, виходячи з його доцільності, й враховувати як поточні, так і планові потреби в залученні приватних організацій і позабюджетних інвестицій для належного виконання покладених на органи державної влади публічних функцій і повноважень, так і якість виконуваних залученими організаціями робіт і послуг, економічну ефективність державно-приватного партнерства (скорочення бюджетних витрат) і соціально-економічний ефект для конкретного регіону.

Державно-приватне партнерство – новаторська форма матеріально-технічного, фінансового та економічного забезпечення охорони здоров'я в Україні. ДПП може внести вагомий внесок у вдосконалення системи охорони здоров'я, за рахунок:

– інвестиційної складової;

– оптимізації державних витрат;

– створення умов для технологічного прискорення і стабільного розвитку охорони здоров'я;

– розширення можливості вибору пацієнтом медичних організацій, що з часом призведе до підвищення якості та доступності медичної допомоги, поліпшення показників здоров'я та якості життя населення.

Нормативне закріплення вказаних положень та умов дозволить:

– підвищити інвестиційну привабливість держави, регіону, місцевості для потенційних регіональних і національних інвесторів;

– встановити чіткі та зрозумілі для всіх правила участі органів влади в реалізації спільних проектів, а також порядку участі партнерів в таких проектах;

– надати легітимності укладеним угодам та нормативно захистити інтереси органів влади в разі виникнення суперечок;

– підвищити якість і кількість реалізованих проектів;

– підвищити контроль за цільовим та ефективним розпорядженням державним майном;

– підвищити ефективність управління та фінансову віддачу від використання державного майна;

– уникнути потенційних системних помилок при прийнятті рішень про участь в проектах;

– брати участь в проектах на максимально вигідних умовах, в тому числі забезпечують мінімізацію ризиків;

– реалізовувати проекти з заданими параметрами рентабельності та іншими фінансовими показниками;

– розділити ризики реалізації проектів з приватними партнерами;

– надати повноважень органам влади щодо реалізації окремих функцій в проекті (хто робить висновок, хто дає висновок, хто розробляє акти по реалізації закону і т.д.).

Розробка і застосування на практиці теоретичних напрацювань в цьому напрямку послужить збалансованій співпраці держави і бізнесу в сфері охорони здоров'я населення.

Анотація

Досліджено державне регулювання охорони здоров'я. Встановлено, що на сьогодні механізм ДПП застосовується в більшості розвинених країн, однак загальновизнана законодавча модель, яка регламентує його, відсутня, так само як відсутній й загальноприйнятий підхід щодо його розуміння та змісту.

Проаналізовано основні механізми взаємодії державного і приватного сектора в охороні здоров'я. Розглянуто та проаналізовано ключові типи проектів державно-приватного партнерства в охороні здоров'я. Встановлено, що забезпечувальна та спеціалізована моделі, є досить ефективними і можуть бути рекомендовані для впровадження у вітчизняних умовах. Вони дозволяють забезпечити розвиток інфраструктури системи охорони здоров'я із залученням інвестицій, ресурсів і компетенцій приватних партнерів і задовольнити потребу населення в наданні високотехнологічних медичних послуг. Наголошено, що невдалою для застосування моделлю державно-приватного партнерства в охороні здоров'я є інтегрована модель. Подібні проекти нерідко тягнуть за собою високі ризики через конфлікт інтересів приватного інвестора, що прагне до максимізації вигоди, і державним партнером.

Проведено порівняльний аналіз проектів сфери охорони здоров'я, що реалізуються в рамках державно-приватного партнерства і виключно за рахунок коштів державного бюджету. Здійснено аналіз проблем державно-приватного партнерства в Україні та виявлено можливі шляхи їх вирішення.

Ключові слова: механізми, державно-приватне партнерство, державно-приватна взаємодія, охорона здоров’я.

Annotation

The state regulation of health care is investigated. It is established that today the PPP mechanism is used in most developed countries, but there is no generally accepted legislative model that regulates it, as well as there is no generally accepted approach to its understanding and content. The main mechanisms of interaction between the public and private sectors in health care are analyzed. The key types of public-private partnership projects in health care are

considered and analyzed. It is established that the supply and specialized models are quite effective and can be recommended for implementation in the domestic environment. They allow to ensure the development of the infrastructure of the health care system with the involvement of investments, resources and competencies of private partners and to meet the needs of the population in the provision of high-tech medical services. It is emphasized that the integrated model is unsuccessful for the application of the model of public-private partnership in health care. Such projects often entail high risks due to the conflict of interest of the private investor, which seeks to maximize profits, and the public partner. A comparative analysis of health care projects implemented in the framework of public-private partnership and exclusively at the expense of the state budget. An analysis of the problems of public-private partnership in Ukraine and identified possible ways to solve them.

Keywords: mechanisms, public-private partnership, public-private interaction, health care.